

HÄID PÜHI!

TAHVLIGA KOOLI EHK KIRSS II KLASSI ÕPPEKOMPLEKTI „ILUS EMAKEEL“ TORDIL

Kes oleks seda arvanud, et tahvlist on saamas õpilasele peamine töövahend nagu see Joosep Tootsil ülemöödunud sajandil oli! Nali naljaks, pealiskaudsel vaatlusel sarnane pilt erineb sisuliselt nagu kirikutorn kosmoseraketist.

Tahvelarvuti on midagi külmkapisarnast – külmkapist saab singiviile võtta vaid siis, kui need eelnevalt sinna on pandud. Tahvelarvuti abil saab õppida ainult siis, kui õpik sinna sisse pandud on. Ja päris kindlasti ei ole mõtet paberikandjal õpiku materjali mehhaaniliselt „tahvlisse“ kanda. „Ilusa emakeele“ II klassi õppekomplekti autorid Riina Kippak, Ene Jundas, Siivi Pöder ja Krista Kumberg võtsid vastu väljakutse, töötada välja oma õppekomplekti digiversioon. Tagantjärele võib öelda, et see oli huvitav avastusretk tundmatule maale, aga tuttava varustusega.

Kuna kõigil meil puudus kogemus digiõpikuga õppimisel-õpetamisel, siis süvenesime juba olemasolevatesse Koolibri digiõpikutesse ja saime sealt palju häid ideid. Järgisime endise hoolega põhikooli riikliku õppekava põhimõtteid. Meie oma põhimõte oli see, et digiõpikuga saadavad õpitulemused oleksid samad, mis paberõpiku puhul. Samas vältisime ülesannete dubleerimist. Digiõpik ei välista paberikandjal õpikut, asendab küll CD-plaati kuulamisülesannetega, aga ülejäänud komplekti osad nagu näiteks töövihik, kindlasti mitte. Digiõpik sulandub õppekomplekti tervikusse.

Autorite eesmärk on pakkuda õpetajale suuremat, mitmekesisemat, rohkem võimalusi pakkuvat valikut ülesannetest, mida õppetöös rakendada. Õpilasele annab õpik võimaluse iseseisvaks tööks, pakub kohest tagasisidet, ülesandeid on erineva raskusastmega, ka nautiva kuulamise ja vaatamise jaoks leidub mõndagi huviväärset, enam leiab integratsioonikohti teiste ainetega, silmaringi laiendamine ja tahvelarvutiga ringikäimise vilumuse omandamine kaasnevad sellega samuti.

Iga nädal lõpeb nädala teemasid ja omandatud kokkuvõtva ühe või kahe ülesandega. Soovisime, et õpik oleks atraktiivne nii õpetajale kui õpilasele.

Iga nädal meie õpikus algab vanasõnaga. Kui paberõpikuga töötades nõuab vanasõna õpetajapoolset ettevalmistust sõna- või tähesedelite ja/või piltide osas, siis „tahvlist“ saab õiged vanasõnad hõlpsamalt ja huvitavamal moel kokku panna ning nende tähendusi selgitada. Nädal jätkub teemakohase luuletusega. Pidasime vajalikuks, et lastel oleks võimalus luuletuse lugemist kuulata ja sellest nagu möödaminnes õppida, kuidas ise paremini värse esitada.

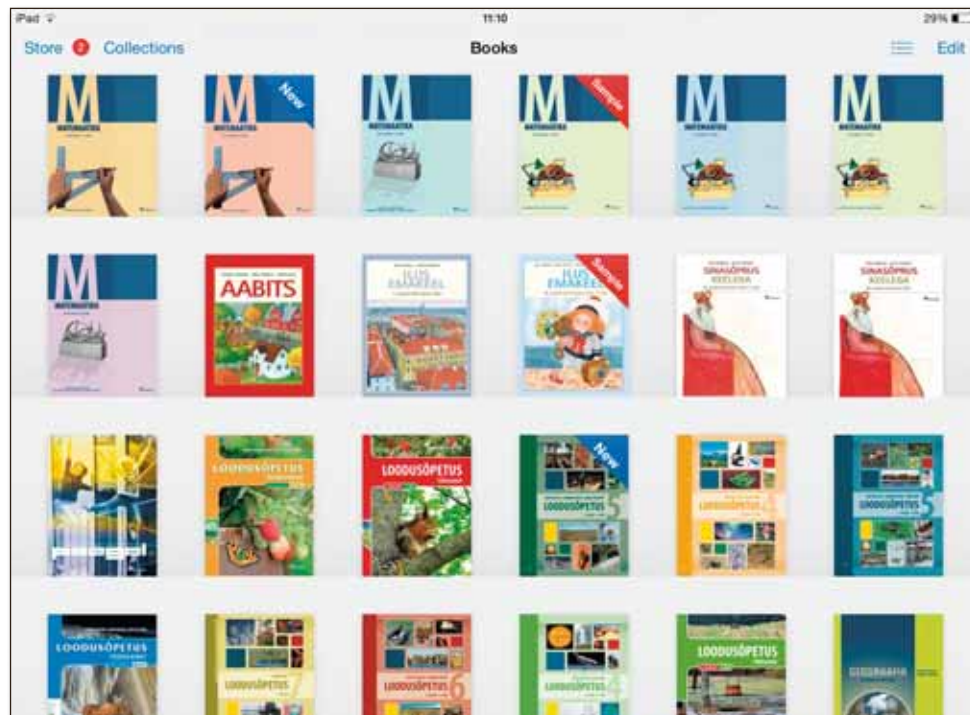
Paberõpikus ei tohi lugemisteksti mingilgi moel märgistada. Digiõpikus võib õpilane värvida vastavalt ülesandes küsitule kas lõigu või sõna (liitsõna, nime jne). Palapõhised küsimused avanevad puudutades ja niiviisi ei kuluta need leheruumi.

Ülesannete väljamõtlemisel lähtusime mitmekesisuse põhimõttest, visualiseerimisest ja kuulamisest, et eri tüüpi ülesandes hoiaksid õpilaste huvi ja õhinat üleväl. Oluliseks pidasime enesekontrolli teel kohese tagasiside saamist (mõni ülesanne nõuab tulemuse võrdlemist pinginaabriga, mõni edasisaatmist õpetajale ja temapoolset kontrolli ning tagasisidet). Oleme tänujulised kirjastusele, et nemad meie soovi tehnilise lahenduse teostajatele edasi andsid ja jälgisid, et tagasisidega ülesandeid võimalikult palju oleks.

Mõned digiõpiku ülesandetuübid:

- vaadata-kuulata (videolõiku, heli) ja tähele panna, seejärel küsimustele vastata ja/või jutustada, mida uut teada saadi;
- lünkade täitmine sõna, tähe, kirjavahe- märgi või pildiga;

- sorteerimine, paaride moodustamine (vii täishäälikud ühte korvi, kaashäälikud teise; vii piltide kogumist haige lapse voodisse need asjad, mis aitavad terveneda; jaota pildid toidupüramiidile jne);
- otsuste vastu võtmine (kelgumäel haigestunud nelja poisi temperatuuride märkimine kraadiklaasile ja valik, keda mil moel aidata);
- piltide järjestamine vastavalt loo sündmustekäigule (nt loo „Vanaõeluse silm“ puhul), ajalise järgnevuse alusel (rahvakalendri pühased väljendavad pildid reastada aasta teljele), mõne mõõdetava suuruse alusel (loomade pildid jooksu- kiiruse teljele) jne;
- tekstilõikude õigesse järjekorda „lohistamine“;
- kujundamine (teha kutse, õnnitlus, plakat, vms kasutades ette antud kujunduselemente ja teksti, värvida, joonistada jne).

Tagasiside andmiseks on ülesannetel nutikaid viise – vale pilt või sõna „ei jää pidama“, tuleb uuesti proovida; heli ja valitud „kaardi“ pöördumine annavad teada, kas õpilane arvas õigesti; lünga täitmisel muutub pakutud sõna või täht kas roheliseks või punaseks, „kontrolli vastuseid“ korralduse peale „hüppavad“ valed sõnad/pildid tagasi loetelusse jne.

Digiõpik andis võimaluse näidata lastele usutlust kirjanikuga, laste etendatud „Valge Daami legendi“, lustakat rahvalauluesitust, animafilme, laulupeo panoraamfotot, mida liigutades-suurendades võib ka enast või tuttavaid üles leida; õpilasi internetisõngule suunata, linnakaardil marsruuti maha märkida ja palju muudki.

Autorid leiavad, et digiõpiku kasutamine lükkab laste niigi suurenevat arvutikasutamist õiges suunas – õppeotstarbeks poole ja võiks olla eriti suureks abiks õpetajale, kes töötab liitklassiga.

ENE JUNDAS, RIINA KIPPAK,
KRISTA KUMBERG ja SIIVI PÖDER